

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра історії та політичної теорії

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

В.о. завідувача кафедри

Зенкін М.В.
« 29 » серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Політична економія авторитарних режимів»

Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
.....	
Спеціальність	052 «Політологія»
.....	
Освітній рівень.....	бакалавр
Освітня програма	«Політологія»
.....	
Статус	вибіркова
.....	
Загальний обсяг	
.....	
Форма підсумкового контролю	
.....	
Термін викладання	
.....	
Мова викладання	українська
.....	

Викладачі: доц. Осін В.В..

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Політична економія авторитарних режимів» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Політологія» спеціальності 052 Політологія / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. історії та політичної теорії. – Д.: НТУ «ДП», 2025. – 18 с.

Розробники:

- Осін Вадим Володимирович – доцент, кандидат політичних наук, доцент кафедри історії та політичної теорії.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 052 Політологія (протокол № 7 від 28.08.2025).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ .Error! Bookmark not defined.	
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	Error! Bookmark not defined.
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	8
6.1 Шкали	8
6.2 Засоби та процедури.....	8
6.3 Критерії.....	11
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	16
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	16

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Політологія» спеціальності 052 Політологія здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни В5 «Політична економія авторитарних режимів» віднесено такий результат навчання

РН10	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах
РН15	Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу
РН16	Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань
СР01	Використовувати знання економічних закономірностей для аналізу та прогнозування політичної поведінки суб'єктів політики та перспектив розвитку політичних загальнодержавних та регіональних інститутів
СР02	Розробляти програму політичних досліджень та здійснювати аналітичну діяльність з використанням цифрових технологій і різних дизайнерських методів
СР03	Розробляти методи PR підтримки та надання професійних консультацій з використанням маркетингових досліджень в процесі прийняття представниками політичних еліт різного рівня

Метою дисципліни «Політична економія авторитарних режимів» є формування у студентів цілісного уявлення про механізми функціонування авторитарних режимів через призму політичної економії: як ресурси, інститути та економічні стимули впливають на стійкість, трансформацію та падіння недемократичних політичних систем.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
ПР01	ПР01.1-В5	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах
	ПР01.2- В5	Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу
	ПР01.3- В5	Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань
	ПР01.4- В5	Використовувати знання економічних закономірностей для аналізу та прогнозування політичної поведінки суб'єктів політики та перспектив розвитку політичних загальнодержавних та регіональних інститутів
	ПР01.5- В5	Розробляти програму політичних досліджень та здійснювати аналітичну діяльність з використанням цифрових технологій і різних дизайнерських методів

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
	ПР01.6- В5	Розробляти методи PR підтримки та надання професійних консультацій з використанням маркетингових досліджень в процесі прийняття представниками політичних еліт різного рівня

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф 2. Категорії політичної науки	Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично- дослідницький апарат сучасної політичної науки; вміти застосовувати політологічне мислення для розв’язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки
Ф 5. Політичні системи	Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності
Ф16 Політичний аналіз	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу

Міждисциплінарні зв’язки: вивчення курсу ґрунтуються на знаннях, отриманих з попередньо вивчених дисциплін у закладах середньої освіти.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Розподіл за формами навчання, години							
	денна			вечірня		заочна		
	Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	Обсяг	ауди- торні заняття	самос- тійна робота
лекційні	120	40	80	-	-	-	-	-
практичні	120	40	80	-	-	-	-	-
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	240	80	160	-	-	-	-	-

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	120

ПР01.1- В5 ПР01.2-В5 ПР01.3-В5 ПР01.4-В5 ПР01.5-В5 ПР01.6-В5	1. Теоретичні основи політичної економії авторитаризму 1.1. Поняття авторитарного режиму в політичній науці 1.2. Економічні підходи до політичної влади: теорія раціонального вибору та інституціональна перспектива 1.3. Авторитарна стабільність та виживання еліт в теорії селекторату	24
ПР01.1-В5 ПР01.2-В5 ПР01.3-В5 ПР01.4-В5 ПР01.5-В5 ПР01.6-В5	2. Політика (в) авторитарних режимах 2.1. Автократичне захоплення влади 2.2. Консолідація еліт в автократіях 2.3. Партії, вибори, інформаційний контроль та пропаганда 2.4. Виживання та занепад автократій	24
ПР01.1-В5 ПР01.2-В5 ПР01.3-В5 ПР01.4-В5 ПР01.5-В5 ПР01.6-В5	3. Економічні моделі та ресурси авторитарних режимів 3.1. Рентна економіка та «ресурсне прокляття» 3.2. Державний сектор як інструмент політичного впливу 3.3. Корупційні та тіньові економіки	24
ПР01.1-В5 ПР01.2-В5 ПР01.3-В5 ПР01.4-В5 ПР01.5-В5 ПР01.6-В5	4. Моделі авторитарного розвитку та міжнародні чинники 4.1. Авторитарна модернізація: успіхи та обмеження 4.2. Вплив зовнішніх акторів на авторитарні режими 4.3. Економічні санкції та адаптивні стратегії	24

ПР01.1-В5 ПР01.2-В5 ПР01.3-В5 ПР01.4-В5 ПР01.5-В5 ПР01.6-В5	5. Динаміка трансформацій і падінь авторитарних режимів 5.1. Економічні кризи як каталізатор політичних змін 5.2. Внутрішні розколи еліт та зміна політичних коаліцій 5.3. Переходи від авторитаризму: моделі, ризики, наслідки	24
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	120
ПР01.1-В5 ПР01.2-В5 ПР01.3-В5 ПР01.4-В5 ПР01.5-В5 ПР01.6-В5	1. Інституційні моделі авторитарних режимів 1.1 Формальні та неформальні політичні інститути в автократіях. 1.2 Механізми контролю виконавчої влади та наслідування. 1.3 «Керована демократія» та гібридні політичні системи.	24
ПР01.1-В5 ПР01.2-В5 ПР01.3-В5 ПР01.4-В5 ПР01.5-В5 ПР01.6-В5	2. Економічні основи авторитарної стабільності 2.1 Рентна економіка та залежність режимів від природних ресурсів. 2.2 Патронаж, клієнтелізм та рентний розподіл 2.3 Соціальні трансфери й економічна легітимація автократій.	24
ПР01.1-В5 ПР01.2-В5 ПР01.3-В5 ПР01.4-В5 ПР01.5-В5 ПР01.6-В5	3. Елітна динаміка та внутрішні розколи 3.1 Структура правлячої коаліції та елітні альянси. 3.2 Типологія елітних розколів і фактори їх виникнення. 3.3 Вихід частини еліт із коаліції та його наслідки для режиму.	24
ПР01.1-В5 ПР01.2-В5 ПР01.3-В5 ПР01.4-В5 ПР01.5-В5 ПР01.6-В5	4. Репресивна політика та інформаційний контроль 4.1 Економіка репресій і контроль над суспільством 4.2 Селективні й масові репресії: логіка та цілі. 4.3 Інформаційні стратегії:	24

	пропаганда, цензура, цифровий контроль. 4.4 Моделі придушення протестів та превентивного контролю.	
ПР01.1-В5 ПР01.2-В5 ПР01.3-В5 ПР01.4-В5 ПР01.5-В5 ПР01.6-В5	5. Авторитарні режими у глобальному середовищі 5.1 Цифровий авторитаризм 5.2 Залежність автократій від міжнародних ринків та зовнішніх акторів. 5.3 Санкції, зовнішній тиск і міжнародна підтримка авторитарних режимів. 5.4 Транснаціональні мережі впливу сучасних автократій.	24
	Разом	240

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії та відповідальності студента за вимогами НРК

до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Оцінювання академічних досягнень студентів здійснюється під час поточного та семестрового контролю знань студентів.

Поточний контроль здійснюється з метою оцінювання якості роботи студента протягом семестру або логічно завершеної частини дисципліни (змістового модуля) під час проведення лекційних, практичних, лабораторних, семінарських занять, а також для перевірки якості самостійної роботи студентів (останнє може проводитися викладачем під час індивідуально-консультативної роботи зі студентом). Підсумкова оцінка поточного контролю заноситься викладачем до «Журналу обліку семінарських, практичних занять, лабораторних робіт» та до «Відомості підсумкового поточного контролю» за 100-бальною системою оцінювання. «Відомість підсумкового поточного контролю» заповнюється з дисциплін, за якими формою семестрового контролю регламентовано екзамен, та подається до відповідного деканату на останньому тижні теоретичного навчання.

Форма проведення поточного контролю визначається навчальним планом та робочою програмою навчальної дисципліни.

Семестровий контроль проводиться як підсумковий контрольний захід і є обов'язковим для всіх студентів. Семестровий контроль здійснюється з метою оцінки результатів навчання студента на окремому завершеному етапі. Відповідно до навчального плану, семестровий контроль проводиться у формі екзамену, диференційованого заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Як правило, екзамен проводиться в усній, тестовій, письмовій або комбінованій формі. Дисципліна з формою контролю у вигляді диференційованого заліку або заліку завершується підсумковою семестровою контрольною роботою чи підсумковим семестровим тестом (простим, комбінованим, перехресним, розширеним тощо) або виставляється за накопиченими балами (Підсумковою оцінкою поточного контролю). Результати семестрового контролю фіксуються за 100-бальною системою окремою графою в «Журналу обліку семінарських, практичних занять, лабораторних робіт» з позначкою ск (семестровий контроль) на сторінці, що відведена для конкретної дисципліни.

Остаточною оцінкою з дисципліни за семестр, яка вноситься до «Відомості обліку успішності», є підсумкова оцінка семестрового контролю, що розраховується як середньоарифметична балів семестрового контролю та балів підсумкової оцінки поточного контролю.

Підсумкова оцінка семестрового контролю з навчальної дисципліни за семестр вноситься до:

- «Відомості обліку успішності» викладачем;
- залікової книжки студента викладачем (у разі, якщо оцінка позитивна);
- навчальної картки студента співробітником відповідного деканату.

З дисципліни, яка вивчається впродовж двох і більше семестрів, семестровий контроль здійснюється кожного семестру у формі, передбаченій навчальним планом. У зведену відомість та в додаток до диплома, як правило, заноситься остання за терміном виставлення підсумкова оцінка семестрового контролю. Якщо дисципліна викладається два й більше семестри, у зведену відомість та в додаток до диплома заноситься підсумкова оцінка семестрового контролю за останній семестр, в якому

викладалась дисципліна (якщо передбачено форму контролю у зазначеному семестрі у вигляді екзамену). Якщо дисципліна викладається два й більше семестри, а формами семестрового контролю в усіх семестрах є екзамен, то у зведену відомість та в додаток до диплома заноситься середньозважена оцінка, розрахована за 100-бальною системою, з округленням її до цілого значення.

Підсумкова оцінка семестрового контролю комплексної дисципліни з формою семестрового контролю у вигляді диференційованого заліку, викладання змістових модулів, якої здійснюється різними науково-педагогічними працівниками, розраховується як середньоарифметична (середньозважена) балів, розрахована за 100-бальною системою, підсумкових оцінок поточного контролю за кожним із змістових модулів з округленням її до цілого значення.

У разі якщо середньоарифметична (середньозважена) кількість балів перевищує мінімальну межу позитивної оцінки (зараховано), а підсумкова оцінка поточного контролю одного зі змістових модулів менше мінімальної межі позитивної оцінки, то виставляється підсумкова оцінка семестрового контролю комплексної дисципліни за семестр у кількості балів, яка відповідає оцінці «не зараховано з можливістю повторного складання».

Підсумкова оцінка поточного контролю комплексної дисципліни з формою контролю у вигляді екзамену, викладання змістових модулів, якої здійснюється різними науково-педагогічними працівниками, розраховується як середньоарифметична (середньозважена) балів підсумкових оцінок поточного контролю за кожним із змістових модулів з округленням її до цілого значення.

Повторне складання екзаменів (заліків) допускається не більше двох разів із кожної дисципліни: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється директором інституту (деканом факультету) за погодженням із завідувачем кафедри. Повторне та комісійне складання екзамену регламентується графіками, які затверджуються відповідним деканом факультету. До складу комісії входять: декан факультету (голова комісії), на якому навчається студент; завідувач кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна; викладач, який проводив лекційні заняття з дисципліни. У разі відсутності викладача за поважних причин (хвороби, відраження, відпустки тощо) декан, за погодженням завідувачем кафедри, призначає іншого викладача з відповідною кваліфікацією.

Зразок завдань для поточного контролю

Контрольна робота з дисципліни «Політична економія авторитарних режимів» проводиться у тестовій формі за допомогою комп'ютера. Студент отримує 30 питань до кожного з яких пропонуються 4 варіанти відповіді з яких він має обрати один вірний.

Зразок тестового завдання:

1. Яка з наведених ознак є ключовою для авторитарного режиму?

- A. Повна відсутність політичної опозиції
- B. Домінування виконавчої влади над іншими інститутами
- C. Неконкурентні вибори за участю кількох сильних партій
- D. Відсутність будь-якої цензури

Оцінювання поточного контролю з дисципліни «Політична економія авторитарних режимів»

30 питань * 2 бала = 60 балів

ВСЬОГО 60 балів

Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Крок накопичувальної шкали складає 1 бал, мінімальний бал – 0, мінімальний бал для отримання позитивної оцінки – 60, максимальний бал – 100.

Поточна оцінка визначається за 100-бальною шкалою за результатами змістовної модульної контрольної роботи та роботи на семінарських заняттях і дорівнює сумі оцінок за поточну контрольну роботу і оцінки за семінарські заняття.

Оцінка за поточну контрольну роботу дорівнює сумі балів отриманих за відповіді на 30 питань тесту. Кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали. Максимальна кількість балів за контрольну роботу – 60.

Оцінка за семінарські заняття виставляється за підсумками роботи студента на цих заняттях протягом вивчення відповідного змістового модулю. Сума оцінок за роботу на семінарських заняттях не повинна перевищувати 40 балів.

Семестрова оцінка визначається за 100-бальною шкалою як середньоарифметична поточних оцінок, отриманих за засвоєння всіх змістових модулів навчальної дисципліни і округлюється до цілого числа.

Екзаменаційна оцінка визначається за 100-бальною шкалою за результатами виконання екзаменаційних завдань і округлюється до цілого числа.

Підсумкова оцінка визначається за 100-бальною шкалою як середньоарифметична семестрової та екзаменаційної оцінок і округлюється до цілого числа.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Критеріями оцінювання можуть бути:

а) при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мовлення;
- впевненість, емоційність та аргументованість;
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань, інтернет ресурсів тощо);
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.

б) при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, систематичність, логічна послідовність, уміння;
- акуратність оформлення письмової роботи;
- підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки, різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Критерії комплексного оцінювання повинні доводитися до студентів на початку вивчення освітнього компонента.

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом із подальшим його оцінюванням рекомендується застосовувати наступні рівні досягнень студентів.

Високий рівень. Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.

Задовільний рівень. Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях.

Низький рівень. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Незадовільний рівень. Студент не володіє навчальним матеріалом. Кожну оцінку рівня досягнень студента викладач повинен аргументовано умотивувати

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК**

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання;	95-100

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	- критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікативна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції	95-100
	Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікативна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікативна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікативна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікативна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі.	70-73

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
♦ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ♦ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ♦ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ♦ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ♦ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії	Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на: 1) управління комплексними проектами, що передбачає: - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: - використання професійно-орієнтовних навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок;	95-100

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	- самостійний пошук та аналіз джерел інформації	
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Використовуються лабораторне та мультимедійне обладнання кафедри історії та політичної теорії, дистанційна платформа Microsoft Teams.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література (основна)

1. Аджемоглу Д, Робінсон Дж. Чому нації занепадають. Походження влади, багатства та бідності. – К.: Наш формат, 2016. – 472с.
2. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Вузкий коридор. Держави, суспільства і доля свободи. – К.: Наш формат, 2020. – 520с.
3. Аслунд А., Дянков С. Велике переродження: уроки перемоги капіталізму над комунізмом. – Л: Видавництво Старого Лева, 2022. – 440с.
4. Бернейс Е. Пропаганда. – К.: Сварог, 2024. – 128с.
5. Гантінгтон, Семюел. Політичний порядок у мінливих суспільствах. – Київ: Наш формат, 2020. – 448 с.
6. Герварт Р., Хорнекер Дж. Війна під час миру. Збройні конфлікти в Європі після Першої світової війни 1917–1923. – К.: Laugus, 2020. – 292с.
7. Гурієв С., Трейсман Д. Спін-диктатори. Як змінюються обличчя тиранії в ХХІ столітті. – К.: Форс Україна, BookChef, 2023. – 432с.
8. Епллбом Е. Авторитаризм, Інс. Диктатори, які хочуть керувати світом. – К: HREC-PRESS, 2025. – 162с.
9. Епллбом Е. Сутінки демократії: підступна спокуса авторитаризму. – К: HREC-PRESS, 2023. – 220с.
10. Кассі А. А. Убити тирана. Історія тираноборства від Цезаря до Каддафі. – Л: Видавництво Анетти Антоненко; К.: Ніка-Центр, 2023. – 184с.
11. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті – К: Наш формат, 2018. – 320с.

12. Лові Т. Дж., Гінзберг Б., Шепсл К. А., Ансолабігір С. Американська система влади. Повноваження і мета. – Л: Літопис, 2024. – 960с.
13. Люттвак Е. Державний переворот. Практичний посібник. – К.: Сварог, 2024. – 452с.
14. Люттвак Е. Стратегія. Логіка війни та миру. – К.: КНТ, 2023. – 524с.
15. Макміллан М. Війна. Як конфлікти формували нас. – К.: Лабораторія, 2023. – 304с.
16. Мацієвський Ю. В. У пастці гібридності: зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991-2014). – Чернівці: Книги – ХХІ, 2016. – 552 с.
17. Мескіта Б. Б. де. Винайдення влади. Королі, папи і розквіт Заходу. – К.: Лабораторія, 2025. – 368с.
18. Норт Д., Волліс Дж., Вайнгест Б. Насильство та суспільні порядки. Основні чинники, які вплинули на хід історії. – К: Наш формат, «Незалежний культурологічний журнал «І»», 2022. – 352с.
19. Проценко О. (упоряд.) Демократія: Антологія. – К.: Смолоскип, 2005. – XXVIII + 1108 с
20. Снайдер Т. Про свободу. – Л.: Човен, 2024. – 432с.
21. Фрідман Л. Стратегія: історія. Серія: Велика книга. – Х: Фоліо, 2024. – 848 с.
22. Фрідман, Лоуренс. Командування. Політики військових операцій від Кореї до України. – Х: КСД, 2025. – 672с.
23. Фукуяма Ф. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції. – К: Наш формат, 2018. – 576с.
24. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. – К: Наш формат, 2019. – 608с.
25. Albertus M., Menaldo V. Authoritarianism and the Elite Origins of Democracy. – Cambridge: Cambridge University Press, 2018.
26. Feldstein S. The Rise of Digital Repression. How Technology Is Reshaping Power, Politics, and Resistance. – Oxford University Press, 2021.
27. Geddes, B., Wright, J., Frantz, E. (2018). How Dictatorships Work. Power, Personalization, and Collapse. Cambridge University Press.
28. Gessen, M. (2020). Surviving Autocracy. Penguin Publishing Group.
29. Higashijima M. The Dictator's Dilemma at the Ballot Box: Electoral Manipulation, Economic Maneuvering, and Political Order in Autocracies. – University of Michigan Press, 2022.
30. Jones M. Digital Authoritarianism in the Middle East. Deception, Disinformation and Social Media. – Hurst & Co, 2022.
31. Levitsky, S., & Way, L. (2022). Revolution and Dictatorship: The Violent Origins of Durable Authoritarianism. Princeton University Press
32. Linz, J. J. (2000). Totalitarian and Authoritarian Regimes. Lynne Rienner.
33. Linz, Juan J., Chehabi, H E. (1998). Sultanistic Regimes. Johns Hopkins University Press.
34. Madlovics, B., & Magyar, B. (Eds.). (2023). Ukraine's Patronal Democracy and the Russian Invasion: The Russia-Ukraine War, Volume One. Central European University Press
35. Mesquita, B. B. d., Smith, A. (2021). The Dictator's Handbook: Why Bad Behavior is Almost Always Good Politics. PublicAffairs.
36. Svobik, M. W. (2012). The politics of authoritarian rule. Cambridge University Press.
37. Taylor M. China's Digital Authoritarianism. A Governance Perspective. – Palgrave Macmillan, 2022.

38. Weidmann N. B., Geelmuyden E. R. The Internet and political protest in autocracies. – Oxford University Press, 2019.
39. Wintrobe, R. (2000) The political economy of dictatorship. Cambridge University Press.
40. Ziblatt D., Levitsky S. How Democracies Die. – New York: Crown, 2018.

Додаткова

1. Атталі Ж. Історії про море. Серія *Viae Humanae*. – К.: Ніка-Центр, 2022. – 212с.
 2. Бравер Ю., Тейлл Г. Замки, битви й авіабомби. Як економічна історія тлумачить військову історію. Серія *Viae Humanae*. – К.: Ніка-Центр, 2025. – 456с.
 3. Бреннан Дж. Проти демократії. – К.: Дух і Літера, 2020. – 464 с.
 4. Б'юкенен Дж. М., Масгрейв Р. А. Суспільні фінанси і суспільний вибір: два протилежних бачення держави. – К: ВД «Києво-Могилянська академія», 2004. – 176 с. : іл.
 5. Головка В. Українські фінансово-промислові групи в модернізаційних процесах 1991–2009 рр. / Відп. ред. С. В. Кульчицький. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2012. – 416 с.
 6. Даймонд Л., Платтнер М.Ф. Глобальне відродження демократії. – Л.: Ахілл, 2004. – 464 с.
 7. Далрімпл В. Анархія. Безжальне піднесення Ост-індської компанії. Серія *Viae Humanae*. – Л: Видавництво Анетти Антоненко; К.: Ніка-Центр, 2024. – 464с.
 8. Джадт Т. Після війни. Історія Європи від 1945 року. – К.: Наш формат, 2020. – 928с.
 9. Джонс А. Геноцид. Вступ до глобальної історії. – К: Дух і Літера, 2020. - 696 с.
 10. Кутуєв, Павло. Трансформації модерну: інституції, ідеї, ідеології. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 516 с
 11. Лібер Ю. Тотальні війни. Творення модерної України в 1914-1954 роках. – К.: Vivat, 2019. – 528с.
 12. Метьюз, Овен. Облуда. За лаштунками історії війни Путіна проти України. – Х: Фоліо, 2024. – 480 с.
 13. Норт Д. Інститути, інституційні зміни та функціонування економіки. – Київ: Основи, 2000. – 198с.
 14. Олсон М. Влада і процвітання. Подолання комуністичних і капіталістичних диктатур. – К.: Видавництво Києво-Могилянська академія, 2000. – 176с.
 15. Олсон М. Логіка колективної дії: суспільні блага і теорія груп. – К.: Лібра, 2004. – 271 с.
 16. Онух О., Гейл Г. Ефект Зеленського. – Л: Човен, 20024. – 416с.
 17. Самір Амін. Євроцентризм. Критика однієї ідеології. – Київ: Вперед, 2022. – 188 с.
 18. Шумпетер Й. Капіталізм, соціалізм і демократія. – К.: Основи, 1995.— 528 с.
-
1. Varieties of Democracy Institute: <https://www.v-dem.net/>
 2. Uppsala Conflict Data Program: <https://ucdp.uu.se/>.
 3. Freedom House: <https://freedomhouse.org/>.
 4. National Security Archive: <https://nsarchive.gwu.edu/>.
 5. The Economist Democracy Index: <https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2024/>
 6. Polity V: <https://www.systemicpeace.org/polityproject.html>

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Політична економія авторитарних режимів» для бакалаврів освітньо-професійної
програми «Політологія» зі
спеціальності 052 «Політологія»

Розробники:
Вадим Володимирович Осін

В редакції авторів

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19